

Mesinduse tasuvuse analüüs, tulude-kulude arvestus, tasuvuse arvutianalüüsi võimalusi, arvutusvariantide näidiseid

Kokkuvõtte loengust koolitajate koolitusel Jänedal 20. veebruaril 2010.a.

Lektor Uku Pihlak, leping PR-6-1.3-2

Mesindusõppus toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Ühe ettevõtte tasuvust e kasumlikkust võib hinnata mitmeti. Võib lihtsalt arvata kokku tehtud kulutused ja tulud, kuid sel teel ei saa ettekujutust ettevõtte kui jätkusuutliku tegevuse funktsioneerimisest. Täna teabepäeva eesmärgiks on tutvustada juba kümne aasta eest Soomes Heikki Vartiainen'i poolt välja töötatud tabelarvutuse programmi. See võimaldab analüüsida mesiniku majanduslikku tegevust ja võrrelda selle kasumlikkust mõne teise ettevõtlusega. Programmi saab kasutada nii mesindusega tegelema hakkav kui juba kogemustega tegutsev mesinik. Võimalik on analüüsida investeeringute tasuvust. Lisaks saab analüüsida oma erinevaid tegevusi ja kulukohti lõpptulemuse paremaks muutmise seisukohast.

Programm on koostatud ExCelis ja autor on lubanud seda anda huvilistele isiklikuks kasutamiseks.

Programmi saab vaadelda koosnevana kolmest osast.

Algandmed

Siia kuuluvad pikemaajalisi kulutusi kirjeldavad andmed nagu

- Mesindusruumid
- Vurr, inventar
- Puutööriistad
- Paketiauto
- Pesainventar
- Pakkeseadmed
- jm

nende soetamisväärtus (taastamisväärtus), kasutusaeg, jääkväärtus, remondi ja hoolduskulud, ning kindlustus.

Algandmed on ka jooksvat aastat iseloomustavad:

- Perede arv sügisel
- Talvekadu
- Perede arv kevadel
- Tarude arv
- Tootmispere keskmine saak
- Mee kogutoodang
- Mesilaspere hind
- Ema hind
- Emade kasutamise aeg
- Kärjepõhja hind vahavahetusega
- Suhkru hind
- Mee hulgihind
- Pakitud mee hind (jaehind)

ja veel palju muid andmeid.

Meetootmise püsivkulud ja muutuvkulud

Sisestatud andmete alusel arvutatakse meetootmise püsivkulud ja muutuvkulud nii mesilaspere kui meekilogrammi kohta. Püsivkulud on sellised kulud, mis tuleb teha nii või teisiti sõltumata sellest, kas me mett saame või ei. See on kulutused mesindusruumidele, meevurrile ja muule inventarile, küte jne.

Muutuvkulud on sellised kulud, mis tekivad alles siis, kui meil tekib tootmine, neid on seda rohkem, mida suurem on tootmine. Siia kuuluvad kulud talvesuhkrule, vurritamise, pakendamise seotud kulud, emade vahetamise kulud, ravimise seotud kulud jpm.

Programm arvestab ka inimtööd.

Mõned mõisted

Kasutusaeg	see on aeg, mille möödumisel soetatakse uus töövahend
Jääkväärtus	sellist hinda loodetakse saada seadmest, mille kasutusaeg lõppes
Omakapitali kasumi intress	See näitab, milliseid kasvikuid oleks see kapital meile sisse toonud, kui oleksime selle paigutanud nt pank
Töötunni hind	See on arvestuslik tunnitasu põllumajanduses, et hinnata tootmiskulusid nii töö eest palka makstes kui ilma oma tööd arvestamata

Programm arvutab mee tootmiskulud arvestades nii oma tööd kui ilma selleta kahel juhul: mett pakendades või seda hulgihinnaga pakendajatele müües. Arvesse võetakse ka Eestis kehtivaid maksusid, Sotsiaalmaks, tulumaks, käibemaks, tulumaksu maksuvaba miinimumi jm.

Tulemustest selgub, kuidas on kõige mõistlikum tegutseda.

Viimases osas arvutatakse välja ja kuvatakse graafiliselt tootmiskulude struktuur.

Programm võimaldab algandmeid muutes „läbi mängida“ erinevaid tootmissituatsioone ja analüüsida investeeringute tasuvust ja leida tootmise majanduslikke kitsaskohti.

Õppepäeva käigus mängiti läbi ühe mesila kasumlikkuse analüüsimine.

PS

Programm on tõlgitud eesti keelde ja kohandatud Eesti oludele. Soovijail on võimalik seda programmi saada isiklikuks kasutamiseks.

Ülevaade Põhja- ja Baltimaade mesinduskonverentsilt Tuusulas Soomes

Ülevaade kanti ette koos Aleksander Kilgiga.

Sel aastal toimus Põhja- ja Baltimaade Mesindussümposium Soome väikelinnas Tuusulas Helsingi lähedal 5.-st 7. veebruarini. Koos sümposiumiga toimus ka Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu (PBMN) istung. Samaks oli ajastatud ka Soome mesinike talvepäevad.

Saabusime Helsingisse reede 5.veebruari lõunaks. Varem oli kavandatud PBMN-i külalistele ekskursioon ühte põhjamaade suurimasse mesilasse, kus peetakse 2 – 3 tuhandet mesilasperet. Kuid kuna selle peremees, Juani Vaara, oli nii perekondlikel kui majanduslikel põhjustel sunnitud viibima välismaal, meelaadal), siis võõrustati külalisi ekskursiooniga Soome parlamenti, Etuskunta.

PBMN-sse kuuluvad: Soome, Rootsi, Norra, Taani, Eesti, Läti ja Leedu mesinikke esindavad rahvuslikud mesindusorganisatsioonid. Juba teist aastat ei võtnud sellest üritusest osa Leedu delegatsioon. Samal õhtul toimus iga osavõtva maa mesindusorganisatsiooni juhtidele PBMN koosolek, kus kavandati tegevusi järgmiseks aastaks, valiti uus eesistuja ja järgmise kokkusaamise koht ja korraldaja. Seekord langes liisk Eesti Mesinike Liidule, kes võtavad veebruaris 2011 vastu PBMN külalised. Eesistujaks valiti Jaanus Tull.

Paralleelselt PBMN koosolekuga toimus Lauri Ruotineni juhtimisel väike nn ajurünnak, et välja selgitada, milliseid probleeme tuleb mesinikel lahendada, mis on erinevates maades tähtis ja mida peaks ette võtma. Välja sõeluti mitmeid küsimusi nagu:

- tolmeldamise probleemid
  - milliseid uuringuid tehakse
  - millised on eesmärgid
  - uute uuringute ideed
- mesindusala ökonomika
- laboratoorsed uuringud

- milliseid uuringuid on laboratooriumid võimelised praegu tegema
- millised on analüüside mahud
- millised hinnad
- GMO taimede levimine ja mõju mesilastele

Lisaks konstateeriti, et on vaja tihedamat sidet mesinike organisatsioonide ja maaülikoolide vahel, vajatakse uuringuid taimede tolmeldamisest ja tolmeldajatest jm. Samuti on tarvis ühinemist, ühendamist Põhja- ja Baltimaade vastavate uurijate ja uuringute osas.

Teine päev oli pühendatud mesinduskonverentsile.

Seppo Korpela andis ülevaate üle-Euroopalisest projektist COLOSS, Rootsi mesindusala professor Ingemar Fries tutvustas üle-Euroopalist uuringulist initsiatiivi BEE DOC, Taani esindaja Asger Søgård Jørgensen tegi ülevaate Taani mesinike projektidest.

Järgnesid ökosüsteemi puutuvad uuringud, mesilaste tervist ja bioloogiat käsitlevad ettekanded ning mee ja selle omadusi uurivate tööde ettekanded. Tutvustati ka uuendusi veterinaariat puudutavas seadusandluses ja Trond Gjessing rääkis lahti uue Norra mesilashaiguste seaduse.

Ettekannete vaheajal sai tutvuda näitusega, kus oli välja pandud Hunajayhtymä OY toodangu näidised, Soome suurim emadekasvataja Juha Nuutero tutvustas oma uut kärjekoorimise seadet ja müüs oma tooteid, välja oli opanud kirjandust, müügiks mesinikele vajalikke väikevahendeid jpm.

Kolmandal päeval oli võimalus igavõtjal maal tutvustada lühidalt mesindusalast olukorda omal maal. Järgnes kokkuvõte ja ürituse pidulik lõpetamine.

Samal ajal aga jätkusid teises auditooriumis Soome mesinike talvepäevade ettekanded. Soovijatel oli võimalus kuulata.

Sellel mesinduskonverentsil oli palju huvitavaid ettekandeid. Nende slaididest on tehtud fotod, mida demonstreeriti ja kommenteeriti. Nii mõnigi ettekanne põhjustas detailsemat arutelu ja diskussiooni.

25. veebruar 2010

Uku Pihlak